

U 44/2020 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta neuvoston asetukseksi tietyjä kalastustuotteita koskevien unionin autonomisten tariffikiintiöiden avaamisesta ja hallinnoinnista vuosina 2021–2023 (*unionin autonomiset tariffikiintiöt; kalastustuotteet*)

Perustuslain 96 §:n 2 momentin mukaisesti lähetetään eduskunnalle Euroopan komission 14 päivänä heinäkuuta 2020 tekemä ehdotus neuvoston asetukseksi tietyjä kalastustuotteita koskevien unionin autonomisten tariffikiintiöiden avaamisesta ja hallinnoinnista vuosina 2021–2023 sekä ehdotuksesta laadittu muistio.

Helsingissä 27 päivänä elokuuta 2020

Valtiovarainministeri Matti Vanhanen

Erityisasiantuntija Upi Talsi

EHDOTUS NEUVOSTON ASETUKSEKSI TIETTYJÄ KALASTUSTUOTTEITA KOSKEVIEN UNIONIN AUTONOMISTEN TARIFFIKIINTIÖIDEN AVAAMISESTA JA HALLINNOINNISTA VUOSINA 2021–2023

1 Ehdotuksen tausta ja tavoitteet

Euroopan komissio on 14 päivänä heinäkuuta 2020 antanut ehdotuksen neuvoston asetukseksi tiettyjä kalastustuotteita koskevien unionin autonomisten tariffikiintiöiden avaamisesta ja hallinnoinnista vuosina 2021–2023 (COM(2020) 322 final).

Unionin tariffikiintiöjärjestelmän tarkoituksena on turvata jalostusteollisuudessa käytettävien unionin tullitariffin mukaan tullialaisten raaka-aineiden saanti tullitta tai alennetuin tullein silloin, kun niiden tuotanto unionissa ei ole riittävää eikä tarjontaa tältä osin vastaa kysyntää.

EU on riippuvainen tiettyjen kalastustuotteiden tuonnista. Tällä hetkellä EU:n kalastus- ja vesiviljelytuotanto kattaa vain 43 % alan tarpeista. Kalastus- ja vesiviljelytuotteita koskevien yksipuolisten kaupan toimenpiteiden tarkoituksena on pääasiassa auttaa EU:n kalanjalostusteollisuutta tuomaan alennetuin tullein tai tullitta EU:n ulkopuolisista maista raaka-aineita, jotka jatkojalostetaan.

Neuvoston asetuksella (EU) 2018/1977 avattiin tiettyjä kalastustuotteita koskevat unionin autonomiset tariffikiintiöt ja säädettiin niiden hallinnoinnista kaudeksi 2019–2020. Koska mainitun asetuksen soveltamisaika päättyy 31 päivänä joulukuuta 2020, olisi annettava uusi asetus, jossa säädetään tariffikiintiöistä vuosina 2021–2023. Uuden asetuksen soveltamisaika olisi siis kolme vuotta ja sitä sovellettaisiin 1.1.2021–31.12.2023.

Yhdistynyt kuningaskunta erosi EU:sta 31. tammikuuta 2020, ja sen eron siirtymäkausi päättyi vuoden 2020 lopussa. Tämä ehdotus perustuu oletukseen, että siirtymäkauden lopussa EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä solmitaan vapaakauppasopimus, jotta kauppavirrat EU:n jäsenvaltioiden ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä voivat jatkua ilman tuontitulleja. Jos kauppasopimusta ei ole tehty brexit-siirtymäkauden päättyessä, neuvosto voi päättää muuttaa autonomisia tariffikiintiöitä koskevaa asetusta.

2 Pääasiallinen sisältö

Tariffikiintiöt ovat EU:n yksipuolisesti myöntämiä. Unionin tullikoodeksin ((EU) N:o 952/2013) täytäntöönpanoasetuksessa ((EU) 2015/2447) säädetään tariffikiintiöiden hallinnointijärjestelmästä. Kiintiöt jaetaan tulli-ilmoitusten hyväksymispäivän mukaisessa järjestyksessä. Tariffikiintiöiden käyttöön sovelletaan unionin tullikoodeksin 254 artiklan mukaista tietyn käytötarkoituksen menettelytullivalvontaa.

Asetusehdotuksen 4 artiklassa määritellään tarkemmin asetusehdotuksen liitteessä lueteltujen kalastustuotteiden tariffikiintiöihin hyväksymisen edellytykset. Asetusehdotuksen liitteessä määritellään kunkin tuotteen kohdalla vuosittainen kiintiömäärä sekä ajanjakso, jolloin tuontitullit poistettaisiin tai alennettaisiin vuosittaisen kiintiömäärän puitteissa.

Hallinnointimenetelmä edellyttää tiivistä yhteistyötä jäsenvaltioiden ja komission välillä. Komission olisi voitava seurata, miten nopeasti tariffikiintiöt käytetään, ja ilmoitettava tästä jäsenvaltioille.

Neuvoston asetus on suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä. Ehdotuksen liitteessä luetellut tariffikiintiöt olisivat kaikkien Euroopan unionin jäsenvaltioiden tuojien käytettävissä.

3 Ehdotuksen oikeusperusta ja suhde toissijaisuusperiaatteeseen

Ehdotus perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 31 artiklaan, jonka mukaan neuvosto vahvistaa komission ehdotuksesta yhteisen tullitariffin tullit. Asetus hyväksyttäisiin neuvostossa määräenemmistöllä. Ehdotus kuuluu unionin yksinomaiseen toimivaltaan, joten toissijaisuusperiaatetta ei sovelleta. Ehdotuksen katsotaan myös olevan suhteellisuusperiaatteen mukainen, koska tulliliitto on yhteistä politiikkaa, minkä vuoksi se olisi pantava täytäntöön neuvoston antamalla asetuksella.

4 Ehdotuksen vaikutukset

Erillistä vaikutustenarviointia ei ole tehty. Ehdotuksessa on otettu huomioon voimassa oleva säädös, jonka voimassaolo päättyy vuoden 2020 lopussa. Sen vuoksi vaikutustenarviointia ei tarvittaisi. EU:n sidosryhmien kanssa on kuitenkin toteutettu alla kuudennessa kohdassa mainitut kuulemiset sekä huomioitu asiantuntija-arvion päivitys.

Ehdotuksella ei ole komissioon kohdistuvia talousarviovaikutuksia. Säädösehdotukseen liittyvässä rahoitus selvityksessä todetaan lisäksi, että ehdotuksella ei ole rahoitusvaikutuksia Euroopan unionin menoihin, mutta tullien poistamisella tai alenemisella on rahoitusvaikutuksia tuloihin (perinteiset omat varat). Kyseisessä selvityksessä tästä asetuksesta aiheutuvan tulonmenetyksen enimmäismäärän on arvioitu vuonna 2021 alkavan kolmivuotiskauden ensimmäisenä vuonna 219,2 miljoonaksi euroksi. Jäsenvaltiot saavat pitää 20 % tulleista kantopalkkiona. Suomen osalta vaikutukset määräytyisivät sen mukaan, kuinka paljon kyseistä tuotetta tuodaan EU:n ulkopuolelta Suomeen.

5 Ahvenanmaan toimivalta

Asia ei kuulu Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan.

6 Ehdotuksen kansallinen käsittely ja käsittely Euroopan unionissa

Asia on valmisteltu valtiovaraministeriössä yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön kanssa. Myös Tulliin on oltu valmisteluvaiheessa yhteydessä. Valtioneuvoston kanta on koordinoitu 10. –14.8.2020 EU17 (kalastus) jaostossa kirjallisessa menettelyssä.

Lisäksi on huomioitava, että tiettyjen sillituotteiden maahantuontia EU:n ulkopuolelta on alettu harjoittaa Suomessa tapahtuvaa jalostustoimintaa varten. Tämä edellyttää vielä jatkoselvittelyä sen osalta, onko kyseiselle sillille tarvetta ehdottaa tariffikiintiötä EU:n neuvoston käsittelyn yhteydessä, ja onko kyseiselle sillituotteelle vastaavat etuudet jo muissa sopimuksissa. Lähinnä kysymykseen tulisi Euroopan talousalueen (ETA) rahoitusjärjestelmää koskeva sopimus ja sen liitteenä oleva lisäpöytäkirja Euroopan talousyhteisön ja Norjan kuningaskunnan väliseen sopimukseen koskien kalojen ja kalastustuotteiden kauppaa.

EU:n tuottajien, EU:n jalostajien ja jäsenvaltioiden toimivaltaisten kansallisten viranomaisten kuulemiset toteutettiin tammikuusta maaliskuuhun 2020 komission kyselylomakkeella. Komissio esitteli prosessia 29. helmikuuta 2020 myös markkina-alan neuvoa-antavalle toimikunnalle, jossa kaikki sidosryhmät (tuotannonala ja kansalaisjärjestöt) ovat edustettuina. Yksikään sidosryhmistä ei vastustanut kalastustuotteiden autonomisten tariffikiintiöiden jatkamista.

EU:n tuottajat ehdottivat minimalistista lähestymistapaa (alemmat määrät ja vähemmän tuotteita), kun taas EU:n jalostusteollisuus ehdotti maksimaalista lähestymistapaa (suuremmat määrät ja enemmän tuotteita). Näkemyksensä esittäneet kymmenen jäsenvaltiota noudattivat pääosin tuotannonalaltaan saamiaan neuvoja. Yksi maa esitti, että EU:n tuotantomahdollisuuksiin perustuva omavaraisuus ja sisäiset hankinnat olisi maksimoitava ja että näiden tuotantomahdollisuuksien analysoinnissa olisi käytettävä viitekehystenä suurimpia sallittuja saaliita ja kiintiöjärjestelmää.

Lisäksi Kalastus- ja vesiviljelytuotteiden markkinoiden EU-seurantakeskukselle (EUMOFA) on annettu tehtäväksi arvioida kunkin autonomisten tariffikiintiöiden piiriin kuuluvan tuotteen lisäarvoa. Työ perustuu vuonna 2015 laadittuun perusteelliseen tutkimukseen, jossa vahvistettiin autonomisten tariffikiintiöiden merkityksellisyys, johdonmukaisuus ja tehokkuus, sekä sen vuonna 2018 laadittuun päivitykseen.

Komission mukaan ehdotus on tasapainoinen, ja se pohjautuu kerättyjen tietojen tosiasialliseen ja objektiiviseen analysointiin. Se takaa riittävän kilpailukykyiset toimitukset EU:n jalostusteollisuudelle ottaen samalla huomioon EU:n kalantuottajien edut.

7 Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto katsoo, että ehdotus on hyväksyttävissä.